

Інструкція до практичного заняття

Тема: Сприймання

Мета: вдосконалити знання студентів про особливості сприймання, загальні закономірності та властивості сприймання, роль у життєдіяльності людини. Формувати вміння здобувачів фахової передвищої освіти використовувати теоретичні знання як в професійній діяльності, так і в повсякденному житті, застосовувати прийоми розвитку спостережливості. Розвивати психологічну компетентність студентів, аналітичні здібності, критичне мислення. Виховувати уважність, чутливість, спостережливість, самостійність, критичність та інші якості особистості.

Тип заняття: практичний.

Засоби навчання: інтерактивна дошка Padlet, інструкція до практичного заняття, психологічні завдання.

Література:

1. Варій М.Й. Загальна психологія: Підручник / М.Й. Варій. – К., 2007.
2. Загальна психологія: Практикум: Навчальний посібник / [В.В. Волошина, Л.В. Долинська, С.О. Ставицька, О.В. Темрук]. – К., 2006.
3. Ільїна Н.М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях: навч. посібник / Н.М. Ільїна. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2009.
4. Максименко С.Д. Загальна психологія / С.Д. Максименко. – К., 2004.
5. Поліщук В.М. Вікова та педагогічна психологія / В.М. Поліщук. – Суми, 2005.
6. Скрипченко О. Загальна психологія / О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук та ін. – К., 2002.

Хід заняття

1. Актуалізація опорних знань

1. Який психічний процес називається сприйманням?
2. У чому полягає спільне та відмінне між сприйманням і відчуттям?
3. Охарактеризуйте загальні властивості сприймання.
4. Що таке константність сприймання та який її механізм?
5. Як виявляється апперцепція у процесах сприймання?
6. Який вплив на сприймання може справляти попередній досвід?
7. Які чинники визначають об'єктивні умови сприймання?
8. Які чинники визначають суб'єктивні умови сприймання?
9. Що таке ілюзія у сприйманні та який її механізм?
10. У чому може виявлятися професійна спостережливість?
11. Чим пояснити, що одна й та сама лекція різними слухачами може оцінюватися по-різному: як «інформативна», «популярна», «цікава», «корисна», «нудна», «нецікава»?

2. Практична частина

А) Перевірка домашнього завдання

- бліц-опитування «Психологічний словник»;

- презентація студентами порад фахівцям своєї професії щодо формування спостережливості на тему: "Шляхи виховання спостережливості". Визначте, які фактори впливають на цей процес.

Б) Презентація доповідей, рефератів:

1. Ілюзії сприймання.
2. Розвиток сприймання й діяльність.
3. Пізнавальна функція слухового сприймання.
4. Феномени сприймання.
5. Закони і загадки зорового сприймання людини.

В) Психологічні завдання

Завдання 1.

У якому рядку названі лише властивості сприймання:

- а) цілісність, константність, предметність, адаптація;
- б) предметність, осмисленість, константність, цілісність;
- в) сенсibilізація, цілісність, предметність;
- г) константність, адаптація, осмисленість, предметність.

Завдання 2.

Від якої закономірності сприймання залежить описана здатність людини? Людина вмить може розпізнати будь-яку фігуру, наприклад квадрат, незалежно від того, великий він чи маленький, розташований він вертикально чи під кутом, намальовано його білим кольором на чорному фоні чи чорним на білому фоні, чи просто накреслено контур.

Завдання 3.

Співвіднесіть поняття та їх визначення.

- А. Ілюзія
- Б. Предметність
- В. Константність
- Г. Цілісність
- Д. Апперцепція

1. Залежність сприймання від змісту та досвіду психічного життя людини.
2. Внутрішній органічний взаємозв'язок частин і цілого в образі. Варто розглядати обидва аспекти цієї властивості: а) об'єднання різних елементів у цілому; б) певна незалежність створеного цілого від якості його елементів.
3. Хибне, викривлене сприйняття об'єктивного світу, що виникає під впливом зовнішнього подразника або хворобливого стану нервової системи.
4. Збереження постійного, незмінного сприйняття предметів при зміні їх освітленості, положення у просторі, відстані від людини, яка сприймає.

Завдання 4.

Чим пояснити даний факт? У вестибюлі дитячого садка, у вольєрі, жило двоє папуг. Усі діти молодшої групи мали можливість їх добре розглянути.

Однак, коли на занятті зайшла мова про птахів, дітлахи не змогли розповісти, якого кольору пір'ячко, який дзьоб, які в них лапки і т. п. (За Т. М. Куриленко і Г. Г. Петроченко)

Завдання 5.

Визначити, які властивості сприйняття виявляються в таких ситуаціях:

- а) вночі на зоряному небі люди бачать не окремі зірки, а сузір'я;
- б) незнайома жінка, яка знаходиться серед чоловіків, зовні схожих один на одного, буде виглядати яскравіше, ніж коли вона знаходиться в групі жінок;
- в) коли людині показують малюнок з незрозумілими фігурами, яким дається назва, вона бачить у них схожість із названими об'єктами;
- г) музикант, слухаючи концерт у виконанні оркестру, не виділяє звучання окремих інструментів;
- д) у сутінках ми бачимо кольори нашого одягу такими ж, як і при денному освітленні;
- е) темний предмет здається меншим за світлий, якщо обидва мають однаковий розмір;
- ж) учитель виділяє червоним кольором помилки в письмових роботах школярів;
- з) п'ятирічна дівчинка розуміє тексти, надруковані на комп'ютері; проте не може зрозуміти записку, написану від руки.

Завдання 6.

Визначте, які властивості сприймання проявляються в таких ситуаціях:

1. Коли ми бачимо схематичне зображення будь-якого об'єкта (наприклад, людини), то без труднощів визначаємо його.
2. Пасажир літака, пролітаючи над землею, бачить різні об'єкти (будинки, ліси, водойми, поля тощо) зменшеними за розміром, але без труднощів визначає, що це за об'єкти.
3. Заходячи у ресторан, зазвичай, ми дивимося на тарілки збоку, а не зверху. Однак сприймаємо їх як круглі, а не еліпсоподібні.
4. Розмовляючи по телефону, ми не бачимо співрозмовника. Але, як правило, можемо визначити за голосом знайому людину.
5. При спогляданні незнайомого предмета ми намагаємося знайти спільне з уже знайомими об'єктами і віднести його до певної групи або категорії.
6. Лікар-онколог під час екскурсії у Лувр помітив, що на одній із картин зображена жінка, хвора на рак молочної залози.
7. Уночі мама малюка може не чути шуму, що надходить з надвору або з сусідньої квартири, однак відразу реагує на щонайменші рухи і звуки власної дитини.
8. Сіра смужка на білому фоні здається темнішою, ніж на чорному.
9. Знаходячись у натовпі, ми реагуємо, якщо почуємо власне ім'я.
10. Учасники телевізійної гри «Вгадай мелодію» за першими звуками можуть визначити, яка мелодія звучатиме далі.
11. Водій, що сидить за кермом автомобіля, звертає увагу і сприймає кольори світлофорів, дорожні знаки та рух інших учасників дорожнього руху.

Той же водій, який буде знаходитися в автомобілі як пасажир, у незнайомому місті звертатиме увагу і сприйматиме, як правило, архітектурні особливості.

12. Зазвичай діти на малюнках море розфарбовують синьою, сонце – жовтою, дерева – зеленою фарбою.

13. Проходячи увечері повз кафе, дівчина змогла прочитати його назву, хоча ліхтариками підсвічувалися не всі букви у словах: «Чум. ький. ях»

3. Рефлексія та підведення підсумків заняття – бліц – опитування студентів.

- **Що нового Ви дізналися про себе на практичному занятті?**

Завдання: оцініть інформацію, свої знання, вміння та навички, здобуті Вами під час практичного заняття за рівнем важливості для Вас для професійної підготовки та особистісного розвитку. Для формування відповіді скористайтеся табличкою.

		
<h2>Рефлексія практичного заняття</h2>		
		
<p>Кошик для сміття непотрібна інформація</p>	<p>Інформація, знання, вміння і навички, які я можу використовувати зараз</p>	<p>Валіза знання, вміння та навички, які важливі у майбутньому</p>

4. Оцінювання знань та умінь здобувачів фахової передвищої освіти.

5. **Домашнє завдання:** пройти Тест на просторове сприймання <https://onlinetestpad.com/ru/test/1096177-test-na-prostranstvennoe-vospriyatie>. Скрін прикріпити в Moodle.